

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет української й іноземної філології, журналістики та мистецтв
Кафедра культури і мистецтв

ВПЛИВ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНИХ ЧИННИКІВ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ НА ХОРЕОГРАФІЧНЕ МИСТЕЦТВО

Кваліфікаційна робота (проект)

Пояснювальна записка

на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр»

Виконала:

здобувачка 2 курсу 08-231М групи
Спеціальність 024 Хореографія
Освітньо-професійної (наукової)
програми Хореографія
Піліпішина Катерина Миколаївна

Керівник:

доцентка Рехліцька А.Є.

Рецензент:

викладач хореографічних дисциплін
КЗ «Херсонський фаховий коледж
культури і мистецтв»
Шакула Д.Ю.

Івано-Франківськ - 2025

Зміст

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-АНАЛІТИЧНА ОСНОВА ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ «КВІТУЧА. НЕЗАЛЕЖНА. МРІЙНА»	6
1.1. Історико-мистецьке обґрунтування хореографічної композиції.....	6
1.2. Ідейно-тематична основа твору.....	8
РОЗДІЛ 2. ЛІТЕРАТУРНО-ГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ «КВІТУЧА. НЕЗАЛЕЖНА. МРІЙНА»	13
2.1. Композиційно-архітектонічна побудова твору.....	13
2.2. Графічна таблиця твору та опис хореографічного тексту.....	14
2.3 Сценографія.....	35
ВИСНОВКИ	37
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	39
ДОДАТКИ.....	41

ВСТУП

Актуальність. Глибокий гуманістичний зміст української культури та її важливість для формування творчого самоусвідомлення багатьох поколінь українського народу в контексті національного розвитку та світової цивілізації призвели до її природного становлення як цілісної духовної системи українців. Поняття "українська культура як цілісна система" є відносно новим. З початком демократичних змін у суспільному житті та проголошенням незалежності України, науковці-культурологи стали поступово сприймати та аналізувати українську культуру саме як цілісну систему, яка найповніше відображає духовний світ українського народу. Крім того, тепер сам український народ розглядається науковцями як єдине соціально-етнічне ціле, яке виникло, сформувалося і продовжує розвиватися в умовах суворої історичної реальності.

Сьогодні набирає актуальності питання інтеграції українського наукового та мистецького хореографічного середовища в міжнародні процеси. Йдеться не лише про створення нових інтернаціональних проєктів на рівні гастролей творчих колективів чи участі у фестивалях, а передусім про глибше осмислення наукового змісту танцю.

Хореографічна культура є невід'ємною частиною національної ідентичності та самобутності українського народу. Її розвиток тісно пов'язаний з історико-політичними процесами, які формували суспільно-культурний контекст на різних етапах історії України. Вивчення цього впливу дозволяє краще зрозуміти становлення та еволюцію українського хореографічного мистецтва.

Сучасний розвиток хореографії в Україні перебуває під впливом як глобалізаційних процесів, так і відродження національних традицій. Дослідження історико-культурних чинників допомагає зберегти та актуалізувати традиційні форми танцю, інтегруючи їх у сучасні хореографічні практики. Питання відродження й збереження національної культурної спадщини стало особливо важливим в умовах збройної агресії, коли культура

виконує роль важливого інструменту національної стійкості та консолідації. Дослідження української хореографії як культурного феномену допомагає підкреслити її унікальність і значущість у глобальному культурному просторі.

Ця тема буде актуальною з огляду на необхідність збереження та розвитку українських культурних традицій в умовах сучасних соціокультурних викликів. Її намагалися розкрити О. Бойко у статті «Історіографія української хореографічної культури: сучасний стан та проблеми», О. Плахотнюк «Українське хореографічне мистецтво в контексті світової художньої культури (сучасний поліжанровий дискурс)», Людмила Хоцяновська у статтях «Сучасне хореографічне мистецтво України в контексті світових культурних тенденцій» та «Тенденції та перспективи розвитку народного хореографічного мистецтва України». Для розуміння взаємодії історичних та культурних факторів із формуванням національної хореографічної ідентичності, ми обрали тему: «Вплив історико-культурних чинників розвитку України на вітчизняне хореографічне мистецтво».

Мета кваліфікаційної роботи полягає у дослідженні та аналізі впливу історичних і культурних факторів на формування та еволюцію української хореографічної культури. Виявлення сучасних тенденцій розвитку української хореографії в контексті глобальних культурних змін.

Завдання:

1. Розробити історико-мистецьке обґрунтування хореографічної композиції.
2. Проаналізувати ідейно-тематичну основу твору.
3. Розробити композиційно-архітектонічну побудову твору.
4. Розробити літературно-графічний запис хореографічної постановки.
5. Розробити сценографію твору.

Об'єкт дослідження: хореографічна культура України як частина національної культурної спадщини.

Предмет дослідження: історико-політичні та культурні чинники, що впливають на формування і розвиток хореографічного мистецтва України.

Методи дослідження: аналіз та узагальнення літературних джерел, історичний, порівняння, загальнонаукові методи теоретичного дослідження.

Наукова новизна дослідження полягає у комплексному осмисленні сучасної історіографії української хореографічної культури.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження були представлені на Всеукраїнському конкурсі-захисту студентських наукових робіт із галузі знань «Культура і мистецтво» спеціальності 024 Хореографія (18.03.2025 м. Львів). В результаті виступу робота отримала II місце серед інших. Також опубліковані в електронному альманасі Херсонського державного університету «Магістерські студії» (вип. XXIV). На основі результатів даного дослідження було проведено майстер-клас в Комунальному закладі позашкільної освіти «Центр дитячої та юнацької творчості «Терноцвіт» Криворізької міської ради на тему: «Традиції в грі: ігри для дітей XXI століття» (30.10.2025 м. Кривий Ріг).

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-АНАЛІТИЧНА ОСНОВА ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ «КВІТУЧА. НЕЗАЛЕЖНА. МРІЙНА»

1.1. Історико-мистецьке обґрунтування хореографічної композиції.

Хореографічне мистецтво, як одна з форм художнього самовираження народу, тісно пов'язане з історико-культурним розвитком держави. Хореографія в Україні формувалася в контексті національної історії, етнічної самобутності, культурних трансформацій та зовнішньополітичних впливів. Її становлення було зумовлене цілою низкою історичних та культурних чинників, які значною мірою визначили специфіку, естетику та змістовне наповнення вітчизняного хореографічного мистецтва.

Ця тема набуває все більшого значення в сучасному світі, коли питання збереження самоідентичності українського народу з кожним днем стає все гострішою як для науковців, так і для кожного українця зокрема. Питання вивчення та осмислення історіографії українського народного і народно-сценічного танцю займає одне з ключових місць у сучасному хореографічному дискурсі. Головним завданням української хореології кінця XX – початку XXI ст. стало критичне переосмислення теоретичної бази, створеної попередниками, з позицій історизму та наукової об'єктивності, повернення фольклорно-етнографічного ракурсу хореологічних досліджень, поглиблення семіотичного методу. Особливу увагу сучасні дослідники приділяють вивченню автентичних танців, осмисленню образних архетипів, регіональних культурних кодів, зональної і локальної специфіки виконавства, впливу асиміляційних процесів. Постійно уточнюються загальноновживані і вводяться нові терміни, що сприяє досягненню термінологічної чистоти, узгодженню наукового інструментарію із усталеним у європейській хореології [2].

Вплив політичних, соціальних та культурних трансформацій на культуру України, зокрема Поділля, розглянула у своїй статті Т. Косінська під назвою «Вплив політичних, соціальних та культурних чинників на хорову культуру Поділля (Кінець XX – перша чверть XXI століття)». Завдяки цьому

напрацюванню ми можемо докладно розглянути усі чинники, які вплинули не тільки на хорову, а й на всю культуру, не тільки одного регіону, а й по всій території країни. Наголошено на тому, що нові явища, як-от перехід від комуністичного режиму та здобуття Україною незалежності, пандемія COVID-19, глобалізація і технологічний прогрес, російсько-українська війна, вплинули на культуру, зумовивши нові виклики та можливості [5].

Велику потребу наукових напрацювань з вивчення філософії, естетики хореографічного мистецтва висвітлив О. Плахотнюк разом з іншими науковцями в сучасному поліжанровому дискурсі «Українське хореографічне мистецтво в контексті світової художньої культури». Вони зазначають, що досить часто, навіть під час повномасштабного вторгнення в Україну, побутують застарілі світосприйняття хореографічного мистецтва радянської доби, що переходять інколи у теперішні дослідження. Також автори наголошують, що необхідно формувати новий розділ у філософії, естетики, що буде вивчати танець як вид мистецтва з огляду на загальні закони чуттєво-образного пізнання і освоєння дійства, особливостей законів художньої творчості, культури та конкретних установ хореографічного мистецтва української культури [10].

На прикладі наукової статті Л. Хоцяновської «Сучасне хореографічне мистецтво України в контексті світових культурних тенденцій» можемо бачити розвиток хореографічного мистецтва в Україні. Не зважаючи на те, що в роботі описано сучасні тенденції у розвитку вітчизняного танцю на 2018 рік, дещо залишилось незмінним, а саме активне звернення вистав, постановок до елементів історії, етнографії, міфології, тобто до української культури, зокрема XX-XXI ст. А також не змінилися і тенденції розвитку хореографії нашої країни: розвиток різних форм сучасної хореографії, народно-сценічного та українського танцю, бальної хореографії тощо [15]. В іншій науковій праці цієї авторки «Тendenції та перспективи розвитку народного хореографічного мистецтва України» розкриваються значення українського народного хореографічного мистецтва у формуванні національно-культурних цінностей

українців. Л. Хоцяновська визначає тенденції розвитку народного хореографічного мистецтва України в сучасному соціокультурному просторі [16].

У результаті проведеного аналізу з'ясовано, що формування української хореографічної культури є складним багатофакторним процесом, на який суттєво впливали історичні події та культурні особливості різних періодів. Визначено, що український танець, як виразник національної ідентичності, відігравав важливу роль у збереженні й трансляції традиційного світогляду народу, слугував засобом соціальної взаємодії, ритуальності та мистецького самовираження. Зроблено висновок, що сучасний розвиток української хореографії перебуває під впливом глобалізаційних процесів, європейської інтеграції та міжкультурного діалогу. Це стимулює зростання інтересу до національного танцю, активізує процеси оновлення форм, збереження автентики та синтезу з іншими хореографічними системами.

1.2. Ідейно-тематична основа твору.

Тема. Україна крізь віки

Ідея. Пам'ятай свою історію заради світлого майбутнього

Надзавдання. Виявити духовну силу нації, яка через пам'ять про своє минуле утверджує світле майбутнє.

Наскрізна дія. Від історичного коріння, через боротьбу і єдність — до свободи та гідного місця у світі.

Конфлікт. Боротьба за свободу, вільне існування та незалежність від зовнішнього впливу в майбутньому.

Видова спрямованість (вид хореографії). Народна стилізація, сучасна хореографія (jazz-modern, contemporary dance).

Танцювальна форма. Хореографічний триптих.

Танцювальний жанр. Історичний

Лібрето

I частина. Квітуча

Дія відбувається на галявині. По центру спиною сидить Україна, а з обох боків на неї схилилася природа (дерева, квіти тощо).

Навколо зелено, все поступово починає прокидатись разом з солісткою.

Від приходу теплих сонячних променів всі поринають у танець, взаємодіють один з одним, радіють тому, що все добре, що є можливість вільно рухатись. Всі мають піднесений стан. Україна вільна, квітуча, самостійна, весела та сильна. Рухи мають елементи українського народного духу. Вони легкі, але водночас чіткі та автентичні.

Вся природа розквітла, стала більш самостійною, розноситься у різні сторони, немов кричить про своє піднесення. Солістка, як образ України виконує сольну, яскраву комбінацію. Рухи інших показують ніжне та тендітне ставлення до своєї Батьківщини.

Час усім згуртуватись разом, аби продемонструвати єдність та готовність нести красу світові.

II частина. Незалежна

Раптом знаходить чорна хмара, піднімається вітер, навколо утворюється хаос.

Навколо все квітуче перетворюється на чуже, войовниче. Солістка зазнає внутрішнього непорозуміння. Вона хоче сховатись та повернутись до ще такого не далекого минулого життя, квітучого та яскравого.

На неї поступово починають нападати звідусіль, закривати її в замкнений простір, вже не має можливості в Україні вільно рухатись. Вона вирішує боротись за себе та свої землі. Намагається вирватись від загарбників. І раптом згадує про калину – символ рідної землі, мужності людей, що готові проливати свою кров за рідну країну в боротьбі з ворогами. Солістка вибігає на сцену з гілками калини. Демонструє свою красу, войовничість, вирішує за допомогою калини перемогти ворога поступово, починає з малої кількості. Ті,

хто вже встав на сторону України танцює з нею разом. Інші, намагаються боротись.

Раптом за допомогою мужності та відважності вдається всіх перемогти. В знак цього кожний, хто бореться за Україну тримає в руках гілки калини, рухами утворюючи вінок.

Все закінчується тим, що Україна знову вільна, але вже стала більш сильною.

III частина. Мрійна

Навколо знову все квітуче, спокійне, в яскравих кольорах. Поступово все почало оживати після останніх подій та поринати в танець.

Відтепер Україна та її народ став ще сильнішим, готовим розвиватись та творити краще майбутнє. На зміну гілці калини стає вінок – символ слави, перемоги, щастя, могутності та миру. Рухи ніжні, жіночні. Україна процвітає, живе незалежно, в злагоді.

Характеристика хореографічних образів.

Солістка – образ України, яка висвітлює стан свого народу в залежності від історичного періоду.

Дівчата – образ квітучої природи (I частина), образ ворога (II частина), образ незалежності та процвітання (III частина).

Калина - символ рідної землі, мужності людей, що готові проливати свою кров за рідну країну в боротьбі з ворогами.

Вінок – символ слави, перемоги, щастя, могутності та миру.

Аналіз музичного супроводу.

	I частина	II частина	III частина
<i>Назва:</i>	«Човен»	«War»	«Мелодія ля-мінор»

<i>Композитор</i>	гурт «Один в каное»	Lesfm	Мирослав Скорик
<i>Автор слів</i>	І. Франко		
<i>Лад</i>	мажор	мажор	Мінор
<i>Форма</i>	куплетна	складна	проста
<i>Музичний розмір</i>	4/4	4/4	4/4
<i>Темп</i>	помірний	швидкий	спокійний
<i>Загальна кількість тактів</i>	38	46	38
<i>Хронометраж</i>	01:49	02:03	02:21

Загальний хронометраж (тривалість постановки) – 6:21 хвилин

Для першої частини ми обрали мелодію пісні «Човен» гурту «Один в каное». Вона є музичною інтерпретацією однойменного вірша Івана Франка, написаного у 1880 році. У «Човні» розкривається метафора життєвого шляху як подорожі човна по бурхливому морю. Текст порушує теми пошуку сенсу, невизначеності майбутнього та прийняття життєвих викликів. Мелодія пісні підкреслює філософський настрій вірша, створюючи атмосферу роздумів і внутрішнього діалогу. Ця композиція спонукає слухача замислитися над власним шляхом і тим, як ми реагуємо на обставини, що нас оточують.

Друга частина триптиху передбачає боротьбу за свободу та самобутність. Саме тому ми вирішили обрати композицію «War» автором якої є Lesfm. Він є поп-музикантом з України, який здобув велику кількість прихильників завдяки своєму унікальному поєднанню поп- та інді-поп-музики. Завдяки потужним авторським здібностям і емоційному голосу Lesfm швидко утверджується як нова зірка на українському музичному ринку. Його композиція «War» має яскраву драматургію та передає внутрішній стан солістки.

Для третьої частини ми вирішили обрати «Мелодію ля-мінор» Мирослава Скорика. Цей твір написаний до фільму «Високий перевал» на

прохання кінорежисера Володимира Денисенка. Мелодія ля-мінор» в різних аранжуваннях стала своєрідним «інтонаційним знаком» своїх років. Основна причина такого визнання - напрочуд влучно знайдена мелодична ідея, сполучення імпровізаційно-розповідної манери з афектованим кульмінаційним широким ходом на октаву, з вибагливим ритмічним малюнком, що сприймається і як схвильований ліричний монолог, і як тужливий наспів скрипки народного віртуоза. При всій традиційності виразових засобів ця музика зовсім не буденна, у вибагливому візерунку «Мелодії» чимало ефектів «ілюзії сприйняття», раптових «перемикань» в іншу сферу.

Отже, обране нами кожне музичне оформлення якнайкраще відповідає своїй частині триптиху. Адже композиції описують стан, характер та відповідають етапам хореографічної композиції.

РОЗДІЛ 2. ЛІТЕРАТУРНО-ГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ «КВІТУЧА. НЕЗАЛЕЖНА. МРІЙНА»

2.1. Композиційно-архітектонічна побудова твору

«Квітуча»

Назва частини	Кількість тактів	Зміст
Експозиція	4	Природа прокидається
Зав'язка	4	Спільна комбінація
Розвиток дії	24	Взаємодія природи з солісткою
Кульмінація	4	Сольна комбінація солістки
Розв'язка	2	Природа розквітла разом з Україною

«Незалежна»

Назва частини	Кількість тактів	Зміст
Експозиція	6	Початок натиску на Україну
Зав'язка	10	Намагання ворогів окупувати солістку
Розвиток дії	25	Боротьба України за свободу
Кульмінація	3	Перемога над ворогами
Розв'язка	2	Розквіт країни

«Мрійна»

Назва частини	Кількість тактів	Зміст
Експозиція	4	Відновлення сил після боротьби
Зав'язка	8	Початок нового етапу
Розвиток дії	16	Створення нової незалежної держави
Кульмінація	6	Остаточне становлення незалежності

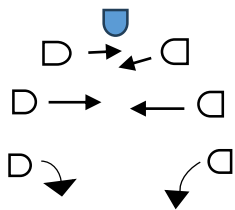
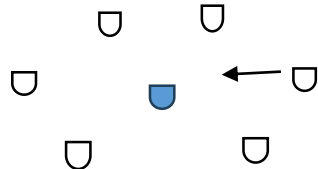
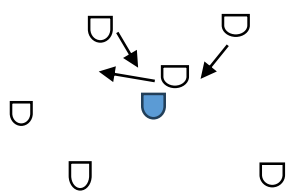
Розв'язка	4	Самостійна та готова до кращого життя країна
-----------	---	--

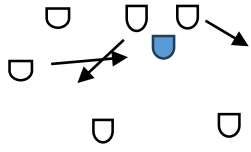
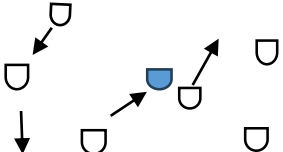
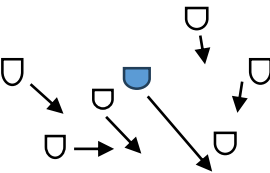
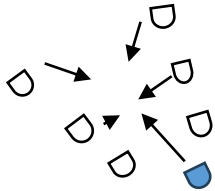
2.2. Графічна таблиця твору та опис хореографічного тексту.

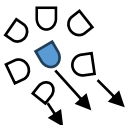
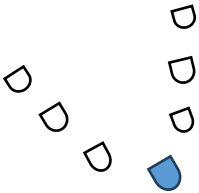
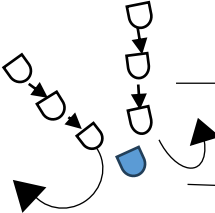
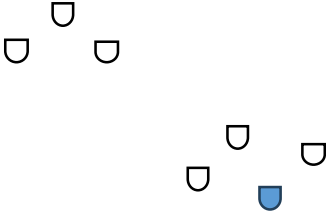
Графічна фіксація постановки оформлюється у вигляді таблиці, з використанням загальноприйнятих умовних позначок та скорочень.

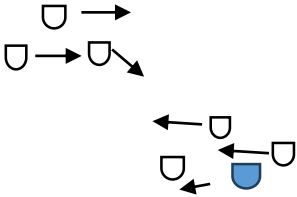
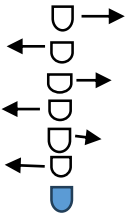
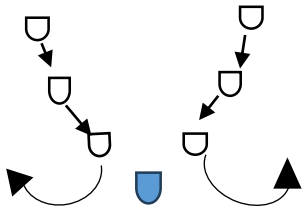
- Обличчя солістки
- Спина солістки
- Обличчя дівчат
- Спина дівчат
- Напрямок руху
- Рух по колу

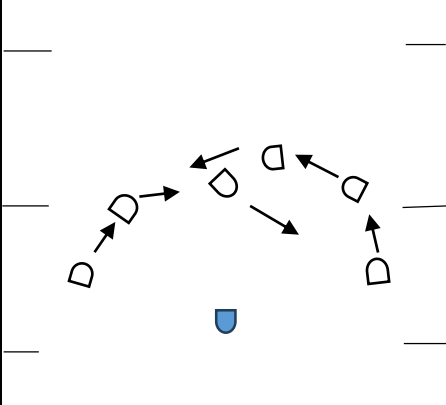
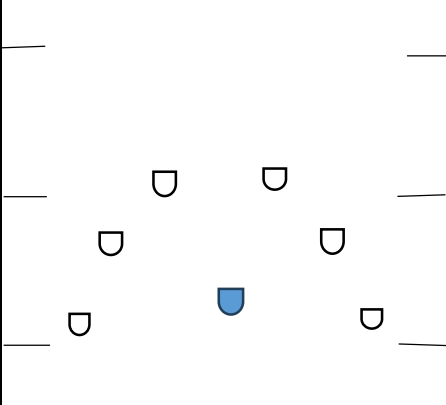
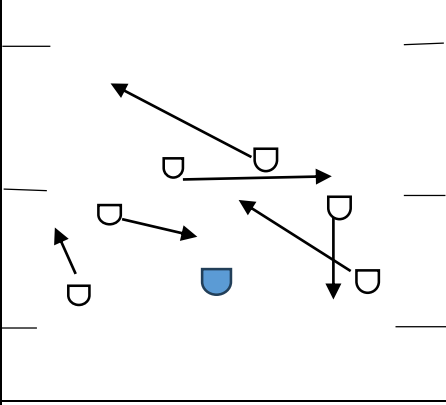
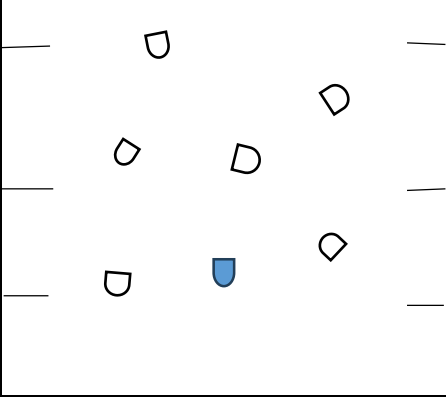
Архітектоніка	Малюнок танцю	Кількість тактів	Хореографічний текст
Частина 1. «Квітуча»			
Експозиція		1-4	З початку музики Дівчата знаходяться на сцені, схилившись одна до одної та до Солістки. З кожним новим тактом вони поступово прокидаються рухами імпровізаційного характеру. Солістка сидить спиною до глядача та робить рухи руками також імпровізаційно.

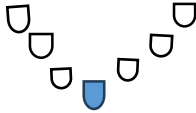
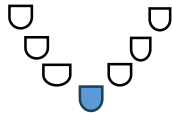
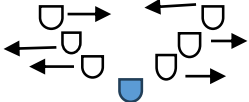
Зав'язка		5-6	Солістка повертається обличчям до глядача. Дівчата міняються місцями, утворюючи новий малюнок.
		7-8	Солістка та дівчата виконують спільну комбінацію 1.1., після якої одна із дівчат підбігає до солістки
Розвиток дії		9 такт	Солістка з дівчиною рухаються імпровізаційно, інші дівчата виконують комбінацію 1.2. На кінець такту 2 дівчини, що стоять позаду підбігають до солістки, тим самим змінюються місцями між собою.

		10 такт	Дівчата виконують ту ж комбінацію, солістка разом з 2 дівчатами виконують рухи імпровізаційно. На кінець такту змінюються місцями
		11 такт	Дівчата виконують ту ж комбінацію 1.2, солістка разом з однією дівчиною рухаються імпровізаційно. На кінець такту змінюються місцями
		12 такт	Дівчата виконують ту ж комбінацію 1.2, солістка разом з однією дівчиною рухаються імпровізаційно. На кінець такту змінюються місцями
		13 такт	Виконавиці вишиковуються у малюнок

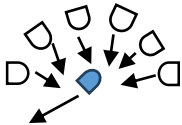
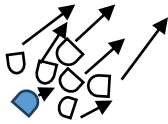
		14 такт	Дівчата виконують підтримку із солісткою, після якої повертаються в попередній малюнок
		15 такт	Дівчата вишиковуються в малюнок
		16-18	Дівчата розбігаються по сторонам, солістка виконує сольну комбінацію 1.3.
		19-20	Солістка і три дівчини з нею переводять праву руку з другої позиції до лівої руки в сторону а присідають, після чого роблять перекидний ногами та голубець в повороті. Дівчата позаду сідають на підлогу та по черзі опускаються у

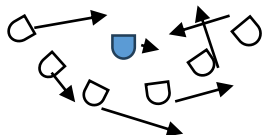
			«складку» після якої повертаються у в.п.
		21-22	Дівчата поступово обертаючи стають в колону
		23-24	Солістка по чергово відкриває руки у 2 позицію, закриває у 4 позицію рук народного танцю, та відкриває у 3 позицію і знову закриває у 4. Дівчата на кожні 2 рахунки по двоє розходяться по 2 сторони
		25 такт	Дівчата розбігаються по сторонам, солістка виконує комбінацію

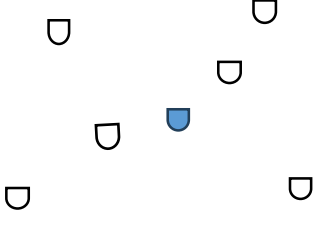
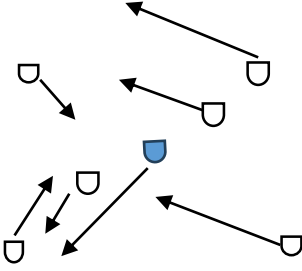
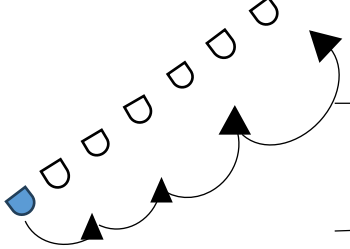
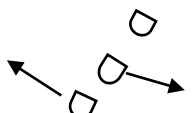
		26 такт	Солістка виконує, дівчата позаду встають у півколо пробігаючи одна поміж іншою
		27-28	Виконання спільної комбінації 1.4
		29-32	Україна виконує сольну комбінацію, дівчата позаду рухаються хаотично
Кульмінація		33-36	Україна виконує сольну комбінацію 1.5, дівчата позаду рухаються хаотично та імпровізаційно

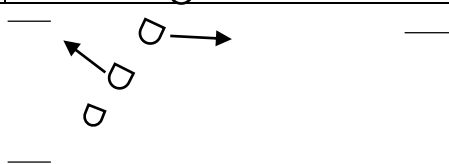
Розв'язка		37 такт	Дівчата збігаються до солістки, протягуючи її руки
		38 такт	Дівчата шикуються у кінцеву позу, де солістка стоїть по центру, розкриваючи руки у 2 позицію, а дівчата схилившись одна до одної.
Частина 2. «Незалежна»			
Експозиція		1-2	Солістка стоїть по центру, розкриваючи руки у 2 позицію, а дівчата схилившись одна до одної. З початком музики дівчата поступово стають рівно, ноги зводять у 1 позицію, та хитаються зі сторони в сторону
		3-4	Солістка залишається по центру, дівчата розходяться по сторонам присідом у 2 позицію, руки також

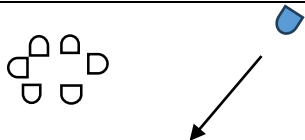
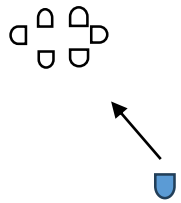
			розведені у 2 позиції. Рухи чіткі та напруженні. Після розведення по сторонам завмирають відвернутими від України, права нога позаду, права рука виставлена вперед з рівнем локтем, кисті jazz hand.
		5-6	Неначе хвилиною Дівчата починають рухами «тиснути» на Україну, роблячи випад вперед правою ногою, руки виведені вперед, кисті jazz hand, тулуб нахилений вперед разом з головою. Потім повертаються у вихідне положення, руки через круговий оберт назад опускаються донизу. Солістка в цей час закривається від «нападників» імпровізаційними рухами

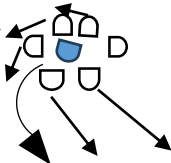
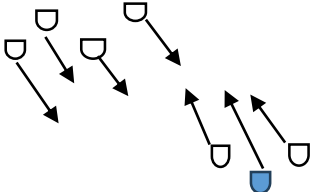
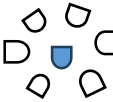
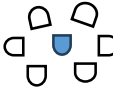
Зав'язка		7-8	Дівчата обертаючи рухаються в бік солістки та завмирають простягаючи руки до України. Солоістка відходить назад спиною, та закривається від них руками.
		9 такт	Дівчата тягнуть за руки солістку назад по діагоналі.
		10 такт	Підтримка: солістка спиною з розведеними руками «падає» на дівчат, які підіймають її вгору. Солоістка ногами робить шпагат в повітрі та приземляється на підлогу
		11-12	Дівчата одна за одною стрибками (на праву ногу, ліва нога підіймається на passe, руки підіймаються у 3 позицію. При переступанні на ліву

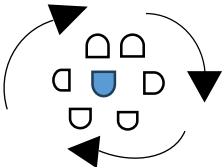
			ногу для наступного стрибка, руки разом з тулубом опускаються до низу) рухаються утворюючи півколо
		13-14	Дівчата взявшись за руки утворили умовну стіну. Вони по черзі, одна за одною роблять grande batman правою ногою та випад вперед на неї. Під час випаду тулубом роблять нахил вперед. Після чого роз'єднують руки та на підлозі роблять переكات. Солістка намагається вирватись з цієї стіни.
		15-16	Після перекаату дівчата розходяться на зазначені місця та по черзі піднімають 2 руки вгору та опускають вниз

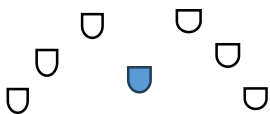
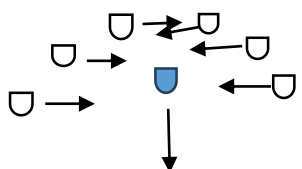
Розвиток дії		17-21	Дівчата разом із солісткою виконують спільну комбінацію 1.6
		22 такт	Дівчата вишиковуються у діагональ
		23-24	Солістка перестрибуваннями та взаємодією з кожною дівчиною по діагоналі поступово уходить зі сцени. Дівчата після того, як Україна пройшла повз неї роблять випад вправо одночасно з цим піднімають праву руку у 3 позицію та опускають її донизу
		25-26	Чотири дівчини розбігаються по сторонам як зазначено

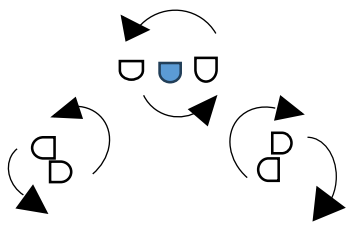
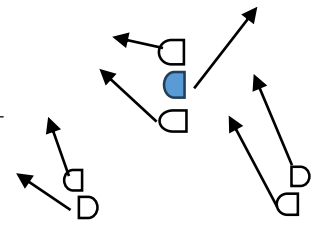
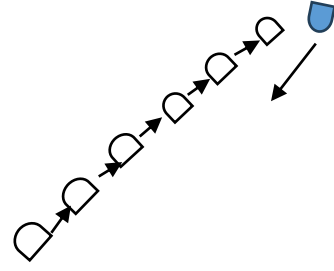
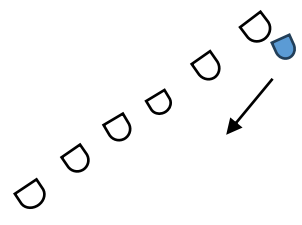

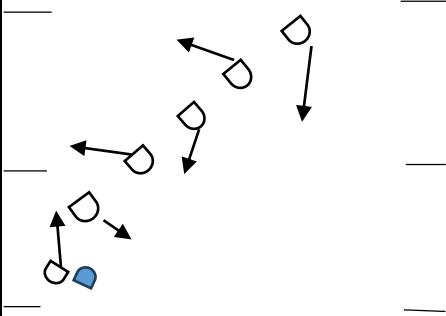
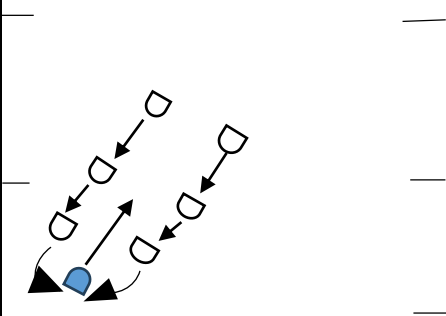
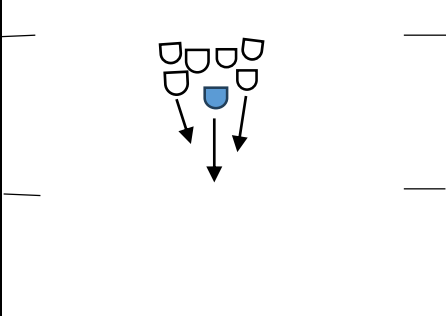
			на малюнку, а перша і остання залишаються на місці та виводять праву ногу вперед через passe, права рука в цей час робить півколо назад та разом з лівою рукою та правою ногою висувуються вперед. Після цього руху приєднуються до інших.
		27-31	Дівчата завмерли в колі, імітуючи гілки калини своїми руками. В цей час із-за куліс солістка вибігає у центр, тримає в руках гілки калини та танцює сольну комбінацію використовуючи імпровізацію.
		32-33	Солістка біжить до дівчат у коло та починає деяким давати в руки гілки калини.

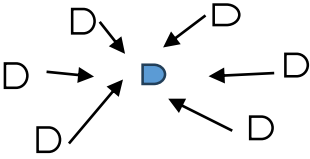
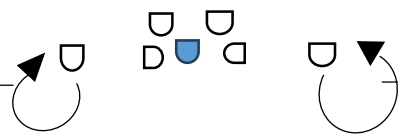
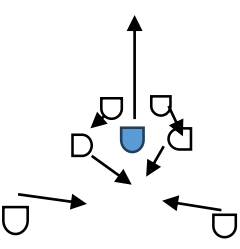
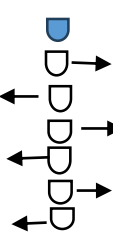
		34-35	Солістка разом з дівчатами, в яких вже є калина вибігає вперед, інші шикуються позаду.
		36-41	Дівчата з калиною і солістку виконують танцювальну комбінацію 1.7. Дівчата позаду виконують танцювальну комбінацію 1.8. На останній такт всі збігаються у коло.
Кульмінація		42-44	У колі Україна роздає всім гілки калини, що означає перемогу в боротьбі. Всі піднімають їх вгору над головою, виконують port de bras та оберт навколо себе.
Розв'язка		45-46	Солістка по центру стоїть у 3 позиції ніг, руки разом з калиною розкрила у 2 позицію. Дівчата стоять спиною до солістки, тримають в

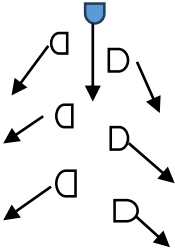
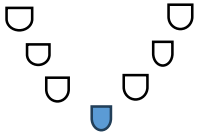
			руках гілки калини та тримаються за руки, утворюючи куц калини.
Частина 3. «Мрійна»			
Експозиція		1-4	Солістка по центру стоїть у 3 позиції ніг, руки разом з калиною розкрила у 2 позицію. Дівчата стоять спиною до солістки, тримають в руках гілки калини та тримаються за руки, утворюючи куц калини. З початком музики дівчата починають рухатись по колу, піднімаючи і опускаючи руки. На останній такт дівчата роз'єднують руки та роблять оберт навколо себе

Зав'язка		5-6	Дівчата припадання розходяться як показано на малюнку та утворюють півколо
		7-8	У півколі дівчата роблять rond de jambe par terre у повітрі (хто стоїть з правої сторони – лівою ногою, і навпаки) руки з підготовчого положення розкриваються до сторони. Після цього роблять balance. Солістка в цей час виконує імпровізаційні рухи.
		9 такт	Дівчата змінюються сторонами та утворюють пари один з одним. Дві дівчини, що позаду приєднуються до солістки

		10-11	Дівчата в парах кружляють по колу один з одним, повільно піднімаючи або праву або ліву руку до гори та опускаючи вниз.
		12 такт	Дівчата утворюють діагональ
Розвиток дій		13-14	Дівчата по черзі повертаються обличчям до глядача виконуючи припадання та змінюючи гілки калини на віночки. З вінками в руках виконують повний круг вінками вправо.
		15-19	Солістка рухається вздовж діагоналі танцюючи комбінацію 1.9, дівчата по черзі приєднуються до неї на декілька рухів та завмирають у позах. З останньою дівчиною

			солістка взявшись одна одну за талію кружляють по колу
		20 такт	Дівчата обертом стають у 2 діагоналі
		21-22	Солістка рухається між дівчатами. Коли вона пробігає повз них, дівчата роблять переكات в сторону та рухаються за солісткою.
		23-24	Дівчата виконують підтримку із солісткою та просуваються вперед. На другий такт розходяться на свої місця та повертаються вліво.

		25-28	Дівчата разом із солісткою виконують спільну комбінацію 1.10. На кінець останнього такту збігаються до солістки
Кульмінація		29-30	Чотири дівчини роблять підтримку із солісткою (підіймають вгору), дві дівчини з обох боків рухаються навколо себе, піднімаючи праву руку вгору.
		31 такт	Дівчата шикуються в колону, кожна зникає руки з вінком попереду іншої
		32 такт	Дівчата по черзі присідають вниз та лягають у різні сторони

		33-34	Солістка рухається вперед повз дівчат, коли вона проходить поряд з дівчиною, то кожна робить переворот назад та йде вперед за Україною
Розв'язка		35-38	Дівчата утворюють немов крила, кладуть руки одна на одну, по черзі присідають, утворюючи «політ». Після чого роблять оберт навколо своєї осі. Солістка відвела ліву ногу назад, руки відкрила в 2 позицію. Дівчата відкривають або ліву або праву руку до сторони.

Комбінації.

- 1.1. Вихідне положення: en efface, ноги у 2 паралельній позиції, руки опущені вниз. На «раз, два» перестрибування з правої на ліву ногу, руки через праву сторону малюють повний круг, та розкриваються у 2 позицію. На «три, чотири» права рука через 1 позицію прямує до лівої, голова весь час слідує за рукою. На «раз» права нога підіймається на passe, руки у I закритій позиції. На «два» нога відводиться назад, руки

розкриваються у 2 позицію. На «три, чотири» повертаємось у протилежному напрямку.

- 1.2. Перший такт: на «раз, два» виконується перекид ногами позаду, руки у 3 позиції та приземлення у 2 паралельну позицію, руки відкриваються через 1 позицію у 2. На «три» права рука підіймається вгору, корпус нахилиємо вліво. На «чотири» рука повертається у в.п, ліва нога підіймається на 45 градусів.

Другий такт: виконується перекидній в сторону.

Третій такт: перекат з відкриттям ніг у шпагат.

Четвертий такт: просування вперед за допомогою *demi rond de jambe* спочатку правою потім лівою, руки у 2 позиції, на останні 2 рахунки *grand rond de jambe* правою, ліва рука робить повне коло з права на ліво.

- 1.3. На перший такт *balance*, руки з другої позиції закриваються до грудей. На 2 останні такти оберт з припаданнями вправо, руки поступово розкриваються у 2 позицію.

- 1.4. Перший такт: на «раз, два» роблять оберт вліво, стрибок і відведення правої ноги назад на 45 градусів, ліва рука піднята вгору, права у 2 позицію. На «три чотири» переведення правої ноги (із зігнутим коліном) вправо, ліва рука робить оберт вправо над головою. Другий такт: на «раз, два» *relieve*, права рука піднімається вгору. На «три, чотири» корпус з рукою опускається вниз, ноги крокують назад та поступово, через округлену спину виростає нагору.

- 1.5. На 1 такт, оберт вправо з піднятими руками в 3 позицію, на 2 такт просування вправо та виведення лівої ноги вперед на 45 градусів, корпус нахилений до ноги, ліва рука відведена позаду вгору, права попереду вниз. На 3 такт *balance* з просуванням назад. На 4 такт голубець в повороті. На 5 такт *slide* назад. На 6 такт почергові випади в сторону, спочатку вправо потім вліво, руки відкриваються у 2 позицію почергово, відповідно до ноги.

- 1.6. На 1 і 2 такт дівчата з солісткою попереду роблять переكات вправо та вліво, дівчата позаду переводять руки з ліва на право та виконують переكات вправо. На 3 такт стрибок вправо, ліва нога позаду на 45 градусів, права рука вгорі, ліва у 2 позиції та приземлення на ліве коліно, права нога виведена вперед, корпус до неї нахилений. На 4 такт по черзі дівчата вирівнюють корпус і піднімають ліву руку вгору, праву у 2 позицію. На 5 такт по черзі роблять хвилю тулубом на двох колінах. На 6 такт піднімаються виконуючи «свічку» правою ногою.
- 1.7. На 1 такт стрибок на ліву ногу в сторону, права нога відведена в сторону на 45 градусів, ліва рука зігнута в лікті, права у 2 позицію, потім руки змінюються навпаки, на останній рахунок ліва рука робить повний оберт, корпус повертається лівим боком до глядача. На 2 такт стрибок на ліву ногу, права відводиться вперед на 45 градусів, руки роблять коло. На 3 такт *soutenue en tournaunt en dedans* лівою ногою. На 4 такт руки у підготовчому положенні відводяться вправо, потім вліво, потім грудна клітина робить оберт вправо, голова повторює всі рухи
- 1.8. На 1 такт випад правою ногою перед лівою, руки у закритому положенні, потім ліва нога через *pas de bas* розвертає корпус спиною, ліва рука через 3 позицію опускається вниз. На 2 такт *grande battement* назад лівою, руки в 3 позицію, та *grande battement* в сторону правою, руки: права в 3 позиції, ліва в 2. На 3 такт випад правою ногою перед лівою, дві руки виводяться вперед, корпус з головою нахиляється вниз. На 4 такт руки у підготовчому положенні відводяться вправо, потім вліво, потім грудна клітина робить оберт вправо, голова повторює всі рухи
- 1.9. На 1 такт перестрибування з лівої на праву ногу, ліва виводиться вперед на 45 градусів, руки у відкритому положенні, корпус опущений до ноги; на останні два рахунки *releve*, вінок до голови. На 2 такт 3 оберти вправо, вінок до голови, на останній рахунок відбігає назад, корпус нахилений вперед, вінок перед собою. На 3 такт стрибок вправо, ліва нога позаду на 45 градусів, права рука вгорі, ліва у 2 позиції та 2 оберти вправо вінок до

голови. На 4 такт переступання вліво та вправо, вінок вгорі нахиляється відповідно по сторонам. На 5 такт голубець в повороті.

- 1.10. Вихідне положення: правим боком до глядача, ноги у 2 паралельній позиції, права рука у 3 позиції, ліва у підготовчому положенні. На 1 такт напівоберт, права нога через *demi rond* на *cou de pied*, руки змінюють один одного, на останній рахунок, права нога *grande batman* вперед, руки у 2 позиції, корпус з головою відхилений назад. На 2 такт *soutenue en tournaunt en dedans* лівою ногою. На 3 такт *releve* у 2 паралельній позиції, руки вперед *alange*, корпус нахиляється трохи вперед. На останні 2 рахунки поворот вліво.

2.3 Сценографія

Для кожної постановки освітлення відіграє важливу роль. Саме світло надає додаткового антуражу, допомагає глибше розкрити ідею, надає простір для фантазій глядачеві та фокусує погляд на виконавцях.

Перша частина триптиху «Квітуча» починається із затемненої сцени, яка поступово освітлюється з пробудженням природи. Протягом усього дійства переважають теплі кольори, різні відтінки зеленого та жовтого переграють між собою. Саме вони підкреслюють настрій весни, початок розквіту усього живого.

Наступна частина «Незалежна» починається з різких змін теплих відтінків на холодні та темні. Також додається періодичне мерехтіння та дим на початку, що передає настрій боротьби, войовничості та страху. Під час кульмінації з'являються проблиски золотого відтінку, а вкінці сцена повністю освітлена білим з поєднанням зеленого, червоного та жовтого кольорів, щоб підкреслити перемогу над злом. Світло поступово затемнюється у розв'язці.

Остання частина починається із затемненої сцени, за допомогою прожектора підсвічуються тільки виконавці. Під час зав'язки сцена поступово набуває теплого освітлення. Протягом усього номеру переграють золотий, зелений, фіолетовий, жовтий, червоний кольори. У кінці вся сцена набуває

яскравого білого відтінку у поєднанні із золотим, що підкреслює величність та початок нового етапу життя країни.

Ескізи костюмів.

Протягом усього триптиху костюми не змінюються. Ми вирішили обрати однаковий дизайн для всіх виконавиць, окрім солістки. Змінюватись будуть тільки атрибути. Це зроблено для того, щоб більше надати увагу деталям та символам України протягом постановки, та сконцентрувати глядача на внутрішніх змінах, настрої, історії, що розповідається у триптиху.

Солістка одягнена у довгу, білу українську сорочку з елементами вишивки. На поясі зав'язаний червоний пояс. На голові має червону стрічку. Таке вбрання підкреслює образ дівчини – України. Інші дівчата одягнені у зелені плаття з довгими «летючими» рукавами. Заплетені до половини голови у два колоски, які перетікають у розпущене волосся. У всіх на ногах мають балетки бежевого кольору.

Атрибути (символи України) з'являються у другій частині (гілки калини), які змінюються на вінки у третій частині «Мрійна». Кожен символ має своє значення та історію, яку знає кожен свідомий українець.

ВИСНОВКИ

В результаті дослідження та роботи над постановкою триптиху «Квітуча. Незламна. Мрійна» ми виконали наступні завдання.

1. В процесі дослідження історико-теоретичних засад було визначено, що становлення української хореографічної культури є складним і багатофакторним процесом, на який значний вплив мали історичні події та культурні особливості різних епох. Український танець постає як виразник національної ідентичності, важливий засіб збереження й передачі традиційного світогляду, соціальної взаємодії, ритуальності та мистецького самовираження. Водночас сучасний етап розвитку української хореографії визначається впливом глобалізаційних процесів, європейської інтеграції та міжкультурного діалогу. Це сприяє підвищенню інтересу до національного танцю, стимулює оновлення форм, збереження автентичних елементів і водночас відкриває простір для синтезу з іншими хореографічними традиціями.
2. Розробляючи ідейно-тематичну основу хореографічної композиції «Квітуча. Незалежна. Мрійна» ми визначили тему, ідею, надзавдання, конфлікт, наскрізну дію, танцювальну форму та жанр композиції. Хореографічний триптих складається з наступних частин: «Квітуча», «Незалежна» і «Мрійна», в основу яких покладено музику гурту «Один в каное», композиторів Lesfm та Мирослав Скорик. Ми визначили музичний розмір творів, темп, кількість тактів, хронометраж. Також було представлено лібрето та характеристика хореографічних образів: України та дівчат, що мають різні образи залежно від частини триптиху (Природа, Вороги, Народ) та символізують не тільки зміни періодів становлення України, але і емоційні зміни, які відбуваються в житті українського народу.
3. У літературно-графічному аналізі твору була сформована і описана композиційно-архітектонічна побудова кожної частини триптиху.

4. Створена детальна графічна таблиця твору з описанням хореографічного тексту. У додатках подані хореографічні комбінації.
5. Представлений опис сценографії, колористичної гами світлової партитури до кожної частини, а також костюмів, що зможуть якнайкраще підкреслити характери образів і передати атмосферу кожного етапу становлення України та її народу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аксьонов О., Підлипський А. Фестивально-конкурсний рух у сфері народно-сценічного танцю України крізь призму сучасної мистецтвознавчої думки. *Актуальні проблеми хореографічного мистецтва сучасності. Том 5.* Київ. 2022. №1. С. 68-77.
2. Бойко О. Історіографія української хореографічної культури: сучасний стан та проблеми. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв.* Київ. Вип. 4. 2020. С. 94-98
3. Герц І., Мова Л., Кебас О., Бойко О., Журавльова А. Сучасний танець: шляхи творчого вдосконалення: навчальний посібник. – К. : Видавничий центр КНУКіМ, 2021. – 241 с.
4. Ільченко І. Мистецькі заходи як інструмент популяризації української культури: кваліфікаційна робота. Київ. URL: https://elib.nakkkim.edu.ua/bitstream/handle/123456789/5819/%d0%9c%d0%a0_%d0%86%d0%bb%d1%8c%d1%87%d0%b5%d0%bd%d0%ba%d0%be.pdf?sequence=1 (дата звернення 09.09.2025)
5. Косінська Т. Вплив політичних, соціальних та культурних чинників на хорову культури Поділля (кінець ХХ-перша чверть ХХІ століття). *Культурологічний альманах.* Вип. 2 (10). Вінниця. 2024. С. 365-372.
6. Кривохижа А. Роздуми про мистецтво танцю. Записки балетмейстера. Кіровоград : Центрально-Українське видавництво, 2012. 172 с.
7. Лань О. Мистецтво балетмейстера. Хореографія великої форми. Львів Львівський національний університеті імені Івана Франка, 2019. 198 с.
8. Литвиненко В. Трансформації української народної хореографії та її концептуалізація в театрі танцю Павла Вірського: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства. Київ. 2018. 25 с.
9. Павлюк Т. Українське балетмейстерське мистецтво (ІІ пол. ХХ ст.). – К. : Видав. Центр КНУКіМ, 2017. – 214 с.

- 10.Плахотнюк О. Українське хореографічне мистецтво в контексті світової художньої культури (сучасний поліжанровий дискурс): колективна монографія / за заг. ред. О. А. Плахотнюка. Львів: СПОЛОМ, 2020. 316 с.
- 11.Плахотнюк О. Хореографічні конкурси – та їх значення для розвитку танцювальної культури України. Львів. URL: <https://surl.li/qrevfj> (дата звернення 09.09.2025)
- 12.Погребняк М. Танець «модерн» ХХ ст. : витоки, стильова типологія, панорама історичної ходи, еволюція : монографія. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка. 2015. – 312 с.
- 13.Сучасне хореографічне мистецтво: підґрунтя, тенденції, перспективи розвитку : навчально-методичний посібник / упор. О. Плахотнюк. – Львів : СПОЛОМ, 2016. – 240 с.
- 14.Федотова Я. Роль хореографії в культурній спадщині України. *Наукові записки. Серія педагогічні науки*. Вип. 216. Харків. С. 284-288.
- 15.Хоцяновська Л. Сучасне хореографічне мистецтво України в контексті світових культурних тенденцій. *Наукові записки: Мистецтвознавство №1*. Тернопіль. Вип. 38. 2018. С. 186-194
- 16.Хоцяновська Л. Тенденції та перспективи розвитку народного хореографічного мистецтва України. *Молодий вчений №1*. Вип. 53. Київ. С. 191-194.
- 17.Щур Л. Збереження народної хореографічної культури Західного Поділля (на матеріалі діяльності танцювального ансамблю «Веснянка» Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка) *Мистецтвознавчі записки: зб. наук. пр.* 2022. Вип. 42. С. 23–28.

ДОДАТКИ

*Образ України**Образ Природи**Атрибути*